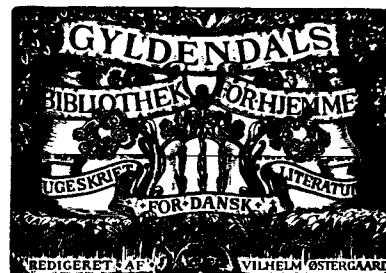


FORTÆLLINGER



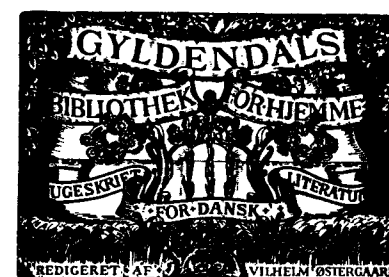
KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG

1900

1109
FRU GYLLEMBOURG-EHRENSVÄRD

FORTÆLLINGER



KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG

1900

Efter **Skrifter** af Forfatteren til „En Hverdags-Historie“, samlede og udgivne
af *Johan Ludvig Heiberg* (1849—51).

INDHOLD

	Side
En Hverdags-Historie	1
Den magiske Nøgle	28
Drøm og Virkelighed	40
Extremerne	101
To Tidsaldre	195



EN HVERDAGSHISTORIE.

For nogle Aar siden reiste jeg i et offentligt Ærinde i Udlandet, og paa Hjemveien erholdt jeg Tilladelse til at opholde mig en Tidlang i det Mecklenborgske, for et privat, mig vigtigt Anliggendes Skyld. Mit egentlige Standqvarteer var ikke meget langt fra Dobberan, paa en Herregaard, hvis yndige, smilende Beliggenhed contrasterede besynderligt med de Menneskers Tone, som opholdt sig der. En saadan Stivhed og Etiquette, en saadan Mangel paa al Lethed i Omgang og Samtale kan man vanskeligt forestille sig i vort gode Kjøbenhavn, hvor der intet Spor mere findes af den Adelsstolthed og Stivhed, som udmærker det nordlige Tydskland, især ved de smaa Hoffer. Og her kan jeg ikke undlade at berøre, at man befinder sig som ved et Trylleslag hensat i en anden Verden, naar man efter et Ophold, af den Natur som mit ovennævnte, kommer til Slesvig, og her seer det elskværdigste Fyrstepar, omgivet af sine skønne, opblomstrende Børn, og nu i deres huuslige Liv finder den Simpelhed i Sæder, de patriarchalske Dyder, som man i sin frihedselskende Ungdom sværmede for, som et Ideal. Dog her er ikke Stedet til at indlade mig i dette Æmne, uden for saa vidt som disse Tanker have indgrebet i min Skjæbne.

Jeg vender da tilbage til min mecklenborgske Herregaard, og maa bekjende, at hvad der fortrinligen mishagede mig, var den Maade, hvorpaa de derværende unge Damer ligesom søgte at efterabe den mindre elskværdige Side hos Englænderinderne, der gjør deres Omgang saa besværlig, at man f. Ex. neppe tør hilse sine qvindelige Bekjendte paa offentlig Gade, uden at staae Fare for at blive anseet for ubeskeden og paatrængende. Ved ingen Leilighed er denne Stivhed saa paafaldende som ved et Bal. Det traf sig just, at jeg flere Gange var tilstede ved slige Forlystelser, og naar jeg da sad stille og saa paa de Dandsende, paa den forunderlige Contrast mellem deres alvorlige, ja høitidelige Mine og den Hurtighed, hvormed de bevægede dem i en munter Dands, syntes jeg, at man kunde baade lee og græde ved dette Syn. Det har — efter mine Tanker — altid noget vist

Unaturligt, saaledes at see voxne Mennesker, ja mangengang ældre, corpulente Personer springe og svinge sig som Børn, medens Sveden i store Perler hagler ned ad det blodrøde Ansigt, og Øinene staae stive i det spændte Physionomie. Dersom Dette nu ikke skeer med kjendelig Lystighed og Lune, saa finder jeg, at det er et bedrøveligt og latterligt Syn. Man vil vist nok antage, at Den, der sidder stille og gjør slige Anmærkninger, maa være i ondt Lune. Det var jeg ogsaa, det vil jeg frit bekjende. Jeg kjedede mig usigelig i denne Kreds, og følte mig som i Paradiis, da Selskabet paa Herregaarden blev forøget med en ung Landsmandinde, der just kom dertil i et Besøg, og snart skulde reise hjem igjen til Kjøbenhavn. Nu fik Baller og Selskaber Interesse for mig. Hendes anstændige Frihed i Omgang, den Aabenhjertighed, hvormed hun behandlede mig, den ungdommelige Munterhed, hvormed hun dandsede med mig, virkede saa opmuntrende paa mit hele Væsen, at Jette H. forekom mig som sendt til min Trøst af en god Fee. Maaskee var det heller ikke hendes mindste Fortjeneste, at hun var overmaade smuk, og skinnede derved som en Sol mellem de andre Damer; thi Skjønhed er temmelig sjelden i det nordlige Tydskland. Ved alle disse sammenstødende Omstændigheder var det naturligt, at jeg maatte føle mig særdeles tiltrukken af denne Pige, om hvem jeg forresten kun vidste, at hun var smuk, talte godmodigt med mig, og var en Datter af en Mand, der var mig bekjendt som agtværdig og udmærket i sit Fag. Hun var kommen dertil med en ældre kjøbenhavnsk Dame. Det var i Badetiden, da Dobberan er rig paa Forlystelser og paa Fremmede. En Aften havde vi i Selskab med hinanden bivaanet et Bal der. Ved en Misforstaaelse udeblev den Vogn, som fra vort fælles Opholdssted skulde afhente os, og da det var et meget smukt Veir, ønskede Damerne at tilbagelægge den temmelig lange Vei tilfods, ledsagede af mig og en anden ung Mand. Det blev min forønskede Lod at følge Jette. Vi vandrede nu ved den deilige Strandbred, Maanen spillede sig i den klare Sø, paa hvis Flade mange Baade glæde hen, medens Aareslagene lode i den stille Nat, afbrudte af Tonerne af en fjern Musik. Det var en varm, deilig Sommernat. Alting forekom mig saa skjønt; allerskjønnest den Pige, hvis bløde Arm hvilede i min, og — jeg veed ikke hvorledes eet Ord tog et andet, men vi kom hjem som Trolovede.

Da jeg blev alene, forundrede jeg mig rigtig nok over den Ubesindighed, hvormed jeg havde gjort dette vigtige Skridt; det syntes mig, at jeg havde drømt det Hele. Næste Dag, da jeg besøgte de danske Damer paa deres Værelser, forestillede min Brud mig ganske ligefrem for sin Ledsagerinde som sin Forlovede, sagde Du til mig, og var imod mig, som om vi allerede i flere Aar gjennem mange Prøvelser havde lært at kjende og elske hinanden. Dersom Dette nu end havde noget Stødende for min Følelse, blev jeg paa den anden Side behagelig overrasket, ved efterhaanden at opdage min Jettes mange Talenter, hvorpaa jeg aldrig havde tænkt. Hun spillede med stor Færdighed paa Pianoforte, sang ret kunstmæssigt, og var en stor Mesterinde i de nu brugelige Haandarbejder. Vi skreve Begge til hendes Forældre i Kjøbenhavn, og jeg anholdt formelig om Datterens

Haand, og gjorde Regnskab for min økonomiske Forfatning, der tillod mig at forsørge en Familie.

Med næste Dampskib skulde Jette reise. Vi ønskede og haabede, med samme Leilighed at faae et Par samtykkende Linier fra hendes Forældre. Imidlertid spadserede vi daglig alene, og med sin aabenhjertige Snaksomhed fortalte Jette om sit Hjem og sine Forhold. Sin Fader lod hun ikke til at elske synderlig høit, Moderens Kjæledægge syntes hun derimod at være. „Gud skee Lov!“ sagde hun engang, „at mine stakkels Forældre nu kan have den Glæde at see mig forlovet med dig, da det kun er et halvt Aar, siden de havde en saa stor Sorg af min svenske Søster.“ — „Din svenske Søster!“ udbød jeg: „hvem er det? Jeg troede, du havde ingen Sødskende?“ — „Det er ogsaa kun min Halvsøster“, sagde hun med en ligegyldig Mine: „det er en Datter af min Faders første Kone, der døde, da dette Barn blev født.“ — „Men hvorfor kalder du hende svensk? Og hvad Sorg har hun gjort sine Forældre?“ — „Det skal jeg Altsammen fortælle dig: Vi kalde hende den svenske Søster, fordi hun, siden hun var ti Aar, har været i Sverrig hos sin Morbroder. Han er nu død for tre Maaneder siden. Det var en formuende Mand, der i Alting var græsselig fornem. Han havde reist den hele Verden rundt, og var saa klog, at han kunde høre Græs groe, som man siger. Engang kom han til Kjøbenhavn, og da Fader var gift igjen for længe siden, tog han sin lille Søsterdatter med sig til Stockholm, og gjorde saadan en Afgud af hende, at da hun blev voxen, havde han hverken Rist eller Ro, førend han fik hende forlovet med sin eneste Søn, der var et Par Aar ældre end hun. Det kan nu være henimod to Aar siden, da vare de alle Tre i Besøg hos os i Kjøbenhavn, og det var da en Glæde og en Herlighed; og Henning F. (saa hedder Sønnen) er da — det kan du troe — det deiligste og artigste Menneske der kan være i Verden, og det sagde ogsaa Alle. Og det hed sig, at han var forfærdelig forelsket i min Søster, skjøndt Gud veed, der kunde intet Menneske mærke paa de To, at de vare Kjæresten; de hverken sagde Du til hinanden, eller kom hinanden nær. Det Høieste, jeg veed, han fordristede sig til, var at kysse hendes Haand. Og paa hende kan nu ingen blive klog i noget Stykke; hun er saa stiv og saa fornem; det siger ogsaa Moder. Men saa reiste de da hver sine Veie; han reiste udenlands, og hun reiste hjem til Stockholm med sin Morbroder. Men saa for et halvt Aar siden, saa kom der et Brev fra ham, at han var kommen til at forelske sig dødelig i en udenlandsk Pige, og hun i ham; at han vilde sige min Søster det reent ud og give sin Skjæbne i hendes Hænder, thi hvis hun forlangte det, vilde han komme igjen og holde sit Ord som en brav Mand. Men Gud bevare os! dertil er hun alt for stolt, hun gav ham strax hans Frihed, og forligte ham endogsaa med Faderen, der var grumme vred paa ham, saa han fik da sin franske eller italienske, hvad hun var, og Maja blev siddende.“ — „Maja!“ udbød jeg: „det er et kjønt Navn.“ — „Det hedder hun efter sin Moder, der ogsaa var svensk, og det skal Mange hedde derovre. Men tænk nu engang! Faderen han tog sig det saa nær med Sønnens Opførsel, at man siger, det var en Pind til hans Ligkiste, og det har nu Maja paa sin Samvittighed, det sagde Moder.“ — „Deri,“ afbrød